

Tüketicinin Korunması ve E-Ticaret Mevzuatlarında Yapılan Son Değişiklikler

I. Giriş

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ("**Kanun Değişikliği**") 30.10.2024 tarihli ve 32707 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı. Kanun Değişikliği; bir kısım başka kanunlarda yapılan değişikliklerinin yanı sıra, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da yapılan ve tüketici hukuku yönünden önem arz eden birçok önemli değişikliği de içermektedir.

Kanun Değişikliği metnine [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

II. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da Yapılan Değişiklikler

1. Tüketici Kredi Sözleşmelerinin ve Konut Finansman Sözleşmelerine Mesafeli Yapılabilme İmkânı Getirilmiştir.

Kanun Değişikliği'nin 1. maddesi kapsamında, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un ("**TKHK**") tüketici kredi sözleşmelerini düzenleyen 22. maddesinde değişiklik yapılmıştır. Maddeye, "yazılı" ifadesinden sonra "veya mesafeli" ibaresi eklenmiş ve böylelikle söz konusu sözleşmelerin yazılı geçerlilik şartı dışında mesafeli olarak da kurulabilmesi sağlanmıştır. Aynı değişiklik, TKHK'nın konut finansman sözleşmelerini düzenleyen 32. maddesinin birinci fıkrasında da yapılmıştır. Kanun Değişikliği'nin 3. maddesinin getirdiği bu değişiklik ile artık konut finansman sözleşmelerinin de mesafeli olarak kurulabilmesi mümkün hale getirilmiştir.

Anılan değişiklik, Kanun Değişikliği'nin yayım tarihi olan 30.10.2024'te yürürlüğe girmiştir.

2. Tüketici Kredi ve Tüketici Konut Kredi Sözleşmelerinde Krediyi Kullanan Tüketici Adına Açılan Hesabın Kapanmaması Taleplerinin Kalıcı Veri Saklayıcısıyla İletilebileceği Düzenlenmiştir.

Kanun Değişikliği'nin 2. ve 4. maddeleri, tüketici kredi ve tüketici konut kredisi sözleşmelerinde, krediyi kullanan tüketici adına açılan hesabın kapanmaması için yazılı talep olması zorunluluğunu düzenleyen, sırasıyla TKHK'nın 31. ve 39. maddelerinde değişiklikler öngörmüştür. Yalnızca verilen kredinin kullanımı için açılan hesabın, kredinin ödenmesinin ardından otomatik olarak kapanmamasına yönelik talepler artık ilgili kredi kuruluşuna sadece yazılı olarak değil kalıcı veri saklayıcısıyla da iletilebilecektir. TKHK kapsamında kalıcı veri saklayıcısı, *"tüketicinin gönderdiği veya kendisine gönderilen bilgiyi, bu bilginin amacına uygun olarak makul bir süre incelemesine elverecek şekilde kaydedilmesini ve değiştirilmeden kopyalanmasını sağlayan ve bu bilgiye aynen ulaşılmasına imkân veren kısa mesaj, elektronik posta, internet, disk, CD, DVD, hafıza kartı ve benzeri her türlü araç veya ortamı"* ifade etmektedir.

Anılan değişiklik, Kanun Değişikliği'nin yayım tarihi olan 30.10.2024'te yürürlüğe girmiştir.

3. Doğrudan Satış Sistemi Düzenlemeleri TKHK Kapsamına Alınmış ve Bir Kısım Değişiklikler Yapılmıştır.

Kanun Değişikliği öncesinde, TKHK'nın 47. maddesi uyarınca Doğrudan Satış Sistemi'ne ("DSS") ilişkin usul ve esaslar İş Yeri Dışında Kurulan Sözleşmeler Yönetmeliği ("Yönetmelik") ile düzenlenmekteydi. TKHK'nın 47/7'de yer alan "doğrudan satışlar" ifadesinin Kanun Değişikliği'nin 5. maddesi uyarınca ilgili madde metninden kaldırılması ve 6. madde uyarınca TKHK'ya "Doğrudan Satış" başlıklı 47/A maddesinin eklenmesiyle DSS, TKHK sistematiğine dahil edilmiş ve buna ilişkin usul ve esasların tüketicileri ilgilendiren kısmı, ilgili madde vasıtasıyla TKHK'da düzenlenir hâle gelmiştir.

Bu kapsamda, TKHK'nın yeni "47/A" maddesinin 1. fıkrasına göre DSS: *"(...) doğrudan satış şirketi tarafından oluşturulan ve iş sözleşmesi ile istihdam edilmeyen, bağımsız temsilci, distribütör, danışman ve benzeri isimlerle komisyon, prim, teşvik ve ödül gibi menfaatler karşılığında faaliyet gösteren doğrudan satıcıların tüketicilere mal veya hizmet pazarladığı satış sistemidir."*

İlgili maddenin 2. fıkrası uyarınca doğrudan satış şirketlerine sermaye şirketi olma zorunluluğu getirilmiştir. Bunun yanı sıra, 4. fıkra ile DSS'ye katılmak isteyen satıcılardan, sisteme dahil olmaları veya sistemde kalmaları için, tüketiciye satışı öngörülen mal veya hizmeti içermeyen yenileme, paket, ücret, aidat ve benzeri isimler altında herhangi bir bedel veya borç altına sokan belge alınmayacaktır.

DSS kapsamında mal veya hizmet satın alan tüketicinin, herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma süresi Yönetmelik'te 14 gün olarak düzenlenmekteyken, TKHK'nın yeni 47/A maddesinin 5. fıkrasıyla söz konusu cayma süresi 30 güne çıkartılmıştır. Tüketicinin, cayma hakkını kullandığına dair bildirimini, söz konusu 30 günlük süre içerisinde doğrudan satıcıya/satış şirketine yöneltmiş olması yeterlidir.

Maddenin 6. fıkrasına göre ise doğrudan satış şirketi Bakanlıkça belirlenen konularda müşterisi olan tüketicilerin bilgilendirilmesine ve bu kişilerin talep ve bildirimlerini iletebilmesine olanak sağlayacak bir sistemi kurmakla yükümlü hâle getirilmiştir.

TKHK'da doğrudan satışa ilişkin olarak yapılan söz konusu düzenlemeler 30.07.2025 tarihinde yürürlüğe girecektir.

4. Tüketici Haklarına Aykırı Uygulamalara İlişkin Bir Kısım İdari Para Cezası Tutarları ile İdari Para Cezası Tutarının Belirlenmesine İlişkin Kriterler Yeniden Düzenlenmiştir.

Kanun Değişikliği'nin 7. maddesi ile TKHK'nın 77. maddesinde düzenlenen medya yoluyla tüketici haklarına aykırı uygulamalara ilişkin idari para cezalarının alt ve üst sınırları yeniden belirlenmiştir. Düzenlemelere göre tüketici haklarına aykırı uygulamaların;

- TV kanalları aracılığıyla gerçekleşmesi hâlinde kesilecek idari para cezalarının aralıkları:
 - Yerel kanallarda 110.000 TL – 1.100.000 TL,
 - Ülke geneli yayın yapan kanallarda 2.210.000 TL – 22.100.000 TL

olarak belirlenmiştir. Aykırılığın süreli yayınlar aracılığıyla gerçekleşmesi halinde ise belirtilen aralıkların yarısının uygulanacağı belirlenmiştir. Bunun dışında, aykırılıkların;

- Yerel veya uydudan yayın yapan radyo kanalları yahut kanunda sayılmayan diğer mecralar aracılığıyla gerçekleşmesi halinde 60.000 TL – 600.000 TL aralığında,
- Ülke genelinde yayın yapan radyo kanalları, uydu üzerinden yayın yapan televizyon kanalları veya internet aracılığıyla gerçekleşmesi halinde 600.000 TL - 6.000.000 TL aralığında,
- Kısa mesaj (SMS) aracılığı ile gerçekleşmesi hâlinde ise 280.000 TL – 800.000 TL aralığında idari para cezası uygulanacağı belirlenmiştir.

Ayrıca, Reklam Kurulu'nun söz konusu idari para cezalarını uygularken dikkate alması gereken hususlar da düzenlenmiştir. Kanun'a göre Reklam Kurulu idari para cezasını uygularken haksızlığın içeriğini, aykırılık ile elde edilen menfaatin veya neden olunan zararın büyüklüğünü, aykırılığı gerçekleştirenin kusurunu ve ekonomik durumu gibi hususları dikkate alacaktır.

Son olarak; aynı maddenin değiştirilen 17. fıkrasıyla TKHK'nın 47/A maddesinin yukarıda anılan 2. ve 3. fıkralarına aykırı davrananlara her bir aykırılık için 5.000.000 TL, 4., 5. ve 7. fıkralarına aykırı davrananlara ise yine işlem başına olmak üzere 2.200 TL para cezası uygulanacağı düzenlenmiş olup aynı maddenin 6. fıkrasına aykırı eylemde bulunanlara, bu aykırılığı gidermeleri için 3 aylık bir süre verileceği ve süre sonunda aykırılığın giderilmemesi durumunda 1.000.000 TL idari para cezası kesileceği düzenlenmiştir.

TKHK'da idari para cezalarına ilişkin olarak yapılan söz konusu değişiklikler 30.07.2025 tarihinde yürürlüğe girecektir.

III. 6563 Sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da Yapılan Değişiklikler

Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının faaliyet gösterebilmesi için sahip olmaları gereken elektronik ticaret lisansına ilişkin ücretin hesaplanmasına dair esasları düzenleyen Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un ("ETDHK") ek 4.

maddesinin 7. fıkrasında Kanun Değişikliği'nin 7. maddesi ile bir kısım düzenlemeler yapılmıştır.

Yapılan değişiklikler uyarınca, Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcısının net işlem hacminin belirlenmesinde, Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (ETBİS) verileri kullanılarak hesaplanan net işlem hacimleri toplamının yüzde yirmisinden fazla olmamak şartıyla:

- 7. maddenin (a) bendi uyarınca yurt dışına yapılan satış tutarının, ve
- 7. maddenin (b) bendi uyarınca, yatırımların proje bazında desteklenmesine ilişkin mevzuat esas alındığında, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca düzenlenen yatırım teşvik belgesiyle gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarının iki katı, o takvim yılına ilişkin net işlem hacminden indirilecektir.

Ayrıca, yeni düzenlemedeki yüzde yirmi sınırının aşılp aşılmadığına ilişkin olarak yapılan hesaplamada; %15'in altında kalan aşımaların dikkate alınmayacağı düzenlenmiştir.

Kanun Değişikliği'nin 10. maddesiyle, ETDHK'in geçici 2. maddesine yeni fıkralar eklenmiştir. Değişiklik, 2024 ve 2025 yılına ilişkin lisans ücretlerinin hesaplanmasında, proje bazındaki yatırımlar ve yurt dışına yapılan satışların net işlem tutarından indirilecek miktarları düzenlemekte olup 2024 yılına ilişkin olarak lisans ücretlerinin hesaplanmasında proje bazındaki yatırımlar ve yurt dışına yapılan satışların 4 katı; 2025 yılı için ise 3 katı elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcısının net işlem hacminden indirilecektir.

ETDHK'da yapılan anılan değişiklikler, Kanun Değişikliği'nin yayım tarihi olan 30.10.2024'te yürürlüğe girmiştir.

IV. Sonuç

30.10.2024 tarihli ve 32707 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, özellikle, tüketicinin korunması ve e-ticaret mevzuatında bir kısım önemli değişiklikler yapılmış olup yapılan bu değişikliklerin bir kısmı 31.10.2024 tarihinde yürürlüğe girmiş, bir kısmı ise 2025 yılında kademeli olarak yürürlüğe girecektir. Bu kapsamda, anılan değişikliklerin uygulama süreçleri yakından takip edilerek, hem tüketicilerin hem de ilgili sektör

paydaşlarının hak ve yükümlülükleri konusunda bilinçlenmesi büyük önem arz etmektedir.

Av. Dr. iur. Onur Ergöner, Yönetici Ortak
Can Kaleli, Stajyer Avukat
İşıl Gizem Demirtaş, Stajyer Avukat